P9_TA(2023)0070

Dejavnosti Evropskega varuha človekovih pravic – letno poročilo za leto 2021

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 14. marca 2023 o letnem poročilu o dejavnostih Evropskega varuha človekovih pravic za leto 2021 (2022/2141(INI))

(C/2023/397)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju letnega poročila o dejavnostih evropskega varuha človekovih pravic za leto 2021,

— ob upoštevanju člena 10(3) Pogodbe o Evropski uniji (PEU),

— ob upoštevanju členov 15, 24(3), 228 in 298(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

— ob upoštevanju členov 11, 41, 42 in 43 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina),

— ob upoštevanju Konvencije Organizacije združenih narodov o pravicah invalidov,

— ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2021/1163 Evropskega parlamenta z dne 24. junija 2021 o pravilih in splošnih pogojih, ki urejajo opravljanje nalog varuha človekovih pravic (Statut evropskega varuha človekovih pravic), in razveljavitvi Sklepa 94/262/ESPJ, ES, Euratom ([1]),

— ob upoštevanju Evropskega kodeksa dobrega ravnanja javnih uslužbencev, ki ga je Parlament sprejel 6. septembra 2001,

— ob upoštevanju okvirnega sporazuma o sodelovanju, ki sta ga Parlament in evropski varuh človekovih pravic sklenila 15. marca 2006 in je začel veljati 1. aprila 2006,

— ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o dejavnostih evropskega varuha človekovih pravic,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. marca 2022 o stikih z državljani: pravica do peticije, pravica obrniti se na evropskega varuha človekovih pravic in pravica do evropske državljanske pobude ([2]),

— ob upoštevanju člena 54 in člena 232(1) Poslovnika,

— ob upoštevanju poročila Odbora za peticije (A9-0054/2023),

A. ker je bilo 7. junija 2022 predsedniku Evropskega parlamenta uradno posredovano letno poročilo o dejavnostih evropskega varuha človekovih pravic za leto 2021 in ker je evropska varuhinja človekovih pravic Emily O'Reilly 8. septembra 2022 v Bruslju Odboru za peticije predstavila svoje poročilo;

B. ker členi 20, 24 in 228 PDEU ter člen 43 Listine evropskega varuha človekovih pravic pooblaščajo za prejemanje pritožb glede nepravilnosti pri delovanju institucij, organov, uradov ali agencij Unije, razen Sodišča Evropske unije pri opravljanju njegove sodne funkcije;

C. ker člen 15 PDEU določa, da institucije, organi, uradi in agencije Unije zaradi spodbujanja dobrega upravljanja in zagotovitve sodelovanja civilne družbe pri svojem delu kar najbolj upoštevajo načelo javnosti delovanja ter da imajo vsi državljani Unije in vse fizične ali pravne osebe s prebivališčem ali statutarnim sedežem v eni od držav članic pravico dostopa do dokumentov institucij, organov, uradov in agencij Unije; ker sta zagotavljanje visokokakovostnih storitev za državljane EU ter odzivnost uprave EU na njihove potrebe in skrbi ključna za zaščito državljanskih pravic in temeljnih svoboščin;

D. ker člen 41 Listine, ki se nanaša na pravico do dobrega upravljanja, določa, da ima vsakdo pravico, da institucije, organi, uradi in agencije Unije njegove zadeve obravnavajo nepristransko, pravično in v razumnem roku;

([1]) UL L 253, 16.7.2021, str. 1.
([2]) UL C 347, 9.9.2022, str. 110.

E. ker člen 298(1) PDEU določa, da institucije, organe, urade in agencije Unije pri izvajanju njihovih nalog podpira odprta, učinkovita in neodvisna evropska uprava;

F. ker so pravica do predložitve zadeve evropskemu varuhu človekovih pravic, pravica nasloviti peticijo in evropska državljanska pobuda participativna orodja, ki spodbujajo preglednost, participativno demokracijo in aktivno evropsko državljanstvo;

G. ker je varuhinja človekovih pravic leta 2021 pomagala 20 536 ljudem, začela 338 preiskav (332 preiskav na podlagi pritožbe, 6 pa na lastno pobudo) in zaključila 305 preiskav (300 na podlagi pritožbe, 5 pa na lastno pobudo); ker se je večina preiskav nanašala na Komisijo (208 preiskav oziroma 61,5 %); ker so po številu preiskav potem sledili Evropska služba za zunanje delovanje (16 preiskav oziroma 4,7 %), Parlament (13 preiskav oziroma 3,8 %), Evropski urad za izbor osebja (13 preiskav oziroma 3,8 %), Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex) (11 preiskav oziroma 3,3 %), Evropska agencija za zdravila (8 preiskav oziroma 2,4 %), Svet Evropske unije (7 preiskav oziroma 2,1 %), Evropski urad za boj proti goljufijam (6 preiskav oziroma 1,8 %) in druge institucije (34 preiskav oziroma 10,1 %);

H. ker so bile tri najpogostejše ugotovljene pomanjkljivosti v preiskavah, ki jih je varuhinja zaključila leta 2021, preglednost in odgovornost (dostop do informacij in dokumentov) (29 %), kultura storitev (26 %) in ustrezna uporaba diskrecijskih pooblastil, tudi v postopkih za ugotavljanje kršitev (18 %); ker druge pomanjkljivosti vključujejo spoštovanje procesnih pravic, spoštovanje temeljnih pravic, dobro upravljanje kadrovskih zadev, dobro finančno poslovodenje, sodelovanje javnosti pri odločanju v EU, etična vprašanja in žvižgaštvo v upravi EU;

I. ker je varuhinja človekovih pravic pri svojem strateškem delu v letu 2021 odprla šest novih strateških preiskav: o tem, kako Komisija upravlja pojav vrtljivih vrat med svojimi uslužbenci; o preglednosti interakcij Evropske komisije s predstavniki tobačne industrije; o tem, kako Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex) izpolnjuje svoje obveznosti na področju temeljnih pravic in zagotavlja odgovornost v zvezi s svojimi okrepljenimi pristojnostmi; o tem, kako je Evropska obrambna agencija obravnavala prijavo njenega nekdanjega izvršnega direktorja za zasedbo vodilnega položaja v družbi Airbus; o tem, kako Komisija spremlja uporabo sredstev EU, namenjenih spodbujanju pravic invalidov in starejših do samostojnega življenja; o tem, kako Evropska investicijska banka upravlja z nekaterimi osebnimi podatki kandidatov za zaposlitev, preden sprejme odločitev o zaposlitvi;

J. ker je varuhinja človekovih pravic v obsežni preiskavi o pojavu vrtljivih vrat preučila vzorec 100 sklepov Komisije v obdobju 2019–2021 ugotovila, da je Komisija prepovedala le dve dejavnosti;

K. ker je leta 2021 minilo 20 let, odkar je začela veljati Uredba (ES) št. 1049/2001 ([3]) (uredba o preglednosti) o dostopu javnosti do dokumentov; ker je varuhinja človekovih pravic v letu 2021 poskrbela, da je bil dostop do dokumentov vse leto v središču pozornosti urada, saj preglednost ostaja glavna tema pritožb in prednostna naloga v delu varuhinje; ker je varuhinja človekovih pravic gostila javno konferenco o tem, kako bi bilo treba uredbo o preglednosti posodobiti, da bi zadostili potrebam javnosti na tem področju;

L. ker je Sodišče Evropske unije večkrat razsodilo, da prav javnost zakonodajnega postopka prispeva k temu, da imajo institucije v očeh državljanov EU večjo legitimnost, in povečuje njihovo zaupanje vanje, saj omogoča odprto razpravo o razhajanjih med različnimi stališči; ker je Sodišče Evropske unije določilo, da je dejansko pomanjkanje informacij in razprav tisto, kar lahko pri državljanih vzbudi dvom in olajša širjenje napačnih informacij, ne le glede zakonitosti posameznih aktov, ampak tudi glede legitimnosti celotnega postopka odločanja ([4]);

M. ker je treba za premostitev razkoraka med EU, njenimi institucijami, državljani ter predstavniškimi organizacijami ključno, da se poveča udeležba državljanov in zagotavlja preglednost na ravni EU, da bi tako odpravili nezaupanje državljanov v institucije EU in dosegli resnično demokracijo na več ravneh; ker ima varuh človekovih pravic ključno vlogo pri premoščanju te vrzeli;

([3]) Uredba (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije (UL L 145, 31.5.2001, str. 43).

([4]) Sodbi Sodišča z dne 1. julija 2008, Švedska in Turco/Svet, C-39/05 P in C-52/05 P, ECLI:EU:C:2008:374, točka 59, in z dne 22. marca 2018, Emilio de Capitani/Evropski parlament, T-540/15, ECLI:EU:T:2018:167, točka 78.

N. ker so pritožbe državljanov varuhu človekovih pravic bistven sestavni del participativne demokracije in legitimnosti postopka odločanja v Uniji, saj spodbujajo preglednost in dobro upravljanje v institucijah in organih EU; ker se vloga varuha človekovih pravic z leti razvijala in mu zdaj omogoča, da uporablja svoja pooblastila na lastno pobudo za pomoč pri reševanju sistemskih težav v upravi EU in podaja priporočila za izboljšanje, da bi rešili težave v primeru nepravilnosti, s čimer prevzema čedalje pomembnejšo vlogo v življenjih državljanov, ko gre za vprašanja, kot so okolje, migracije in zdravje;

O. ker bi moral varuh človekovih pravic v primerih, ko pritožba ne spada v njegovo pristojnost, pritožniku svetovati, naj svojo pritožbo posreduje drugemu organu ali Odboru za peticije;

P. ker je Sodišče Evropske unije poudarilo, da ima demokratični model, ki ga je sprejela EU, dve razsežnosti: predstavniško demokracijo na podlagi člena 10(1) in (2) PEU ter participativno demokracijo na podlagi člena 10(3) PEU; ker prva razsežnost pomeni, da so predstavniki državljanov odgovorni za odločitve, ki jih sprejemajo, druga razsežnost pa državljanom omogoča, da sodelujejo v postopku odločanja; ker je Sodišče Evropske unije določilo, da je preglednost pomembna v obeh razsežnostih ([5]);

Q. ker je Urad evropskega varuha človekovih pravic pri svojem strateškem delu v letu 2021 odprl lastne nove in strateške pobude o tem, kako institucije, organi, uradi in agencije EU evidentirajo besedilna in takojšnja sporočila, ki jih uslužbenci pošljejo/prejmejo v okviru svojih službenih dejavnosti, o umetni inteligenci in upravi EU, o dolžnosti uprave EU, da javnost obvešča o tem, kako lahko uveljavlja pravico dostopa do dokumentov EU, o preglednosti portala EU za upravljanje razpisov za naročila, ki jih oddajo institucije EU, o obveznostih Komisije glede preglednosti v okviru prihodnjega pregleda zakonodaje EU o tobaku, o tem, kako Komisija daje na voljo informacije o sestankih med komisarji in organizacijami ali samozaposlenimi osebami, ter o tem, kako Komisija zagotavlja spoštovanje človekovih pravic v okviru mednarodnih trgovinskih sporazumov;

R. ker je Sodišče Evropske unije v zvezi z zagotavljanjem čim širše pravice javnosti do dostopa do dokumentov EU navedlo, da javnost v tem pogledu prispeva h krepitvi demokracije, saj državljanom omogoča, da pregledajo vse informacije, ki so bile podlaga za zakonodajni akt; ker Sodišče Evropske unije trdi, da je možnost državljanov, da se seznanijo z razlogi, na katerih temeljijo zakonodajni ukrepi, predpogoj za učinkovito uveljavljanje njihovih demokratičnih pravic ([6]);

S. ker je Sodišče Evropske unije člen 10(3) PEU razlagalo tako, da morata sozakonodajalca v sistemu, ki temelji na načelu demokratične legitimnosti, za svoja dejanja odgovarjati javnosti; ker je Sodišče Evropske unije določilo, da morajo imeti državljani možnost podrobno spremljati postopek odločanja v institucijah, ki sodelujejo v zakonodajnih postopkih, in imeti dostop do vseh upoštevnih informacij, če želijo uveljavljati svoje demokratične pravice ([7]);

1. odobri letno poročilo za leto 2021, ki ga je predstavila varuhinja človekovih pravic, in izraža pohvalo odlični predstavitvi najpomembnejših dejstev in podatkov, povezanih z njenim delom v letu 2021;

2. čestita Emily O'Reilly in njenemu uradu za izjemno delo in konstruktivna prizadevanja za iskanje ravnovesja med pravico institucij EU do dela in javnim interesom v upravi EU, ki deluje v skladu z najvišjimi standardi integritete in odgovornosti; jim čestita za krepitev predstavniške in participativne demokracije ter izboljšanje udeležbe javnosti v postopkih odločanja EU in njihove legitimnosti; priznava, da je delo varuhinje privedlo do pozitivnih sprememb v institucijah in organih Unije;

3. ceni odlične odnose med varuhinjo človekovih pravic Emily O'Reilly in Odborom za peticije v letu 2021; ceni tesno sodelovanje med obema organoma kot pomembno orodje za povečanje demokratične odgovornosti institucij EU; opozarja, da so odnosi z evropskim varuhom človekovih pravic ena od obveznosti, ki jih Odboru za peticije nalaga poslovnik Parlamenta; ceni skupni interes, izražen v več resolucijah, ki temeljijo na preiskavah varuha človekovih pravic, zlasti v zvezi s preglednostjo in odgovornostjo uprave EU v okviru pandemije covida-19;

([5]) Sodba Sodišča Evropske unije T-540/15, ECLI:EU:T:2018:167, točka 41.

([6]) Sodbe Sodišča C-39/05 P in C-52/05 P, ECLI:EU:C:2008:374, točka 46, in T-540/15, ECLI:EU:T:2018:167, točka 80; z dne 17. oktobra 2013, Svet/Access Info Europe, C-280/11 P, ECLI:EU:C:2013:671, točka 33, in z dne 15. septembra 2016, Herbert Smith Freehills/Svet, T-710/14, ECLI:EU:T:2016:494, točka 35.

([7]) Sodbi Sodišča z dne 22. marca 2011, Access Info Europe/Svet, T-233/09, ECLI:EU:T:2011:105, točka 69, in v zadevi T-540/15, ECLI:EU:T:2018:167, točka 98.

4. pozdravlja pobude, ki jih je varuhinja človekovih pravic izvedla, da bi ugotovila, kako bi lahko institucije, organi, uradi in agencije EU državljane ozaveščali o pravici javnosti do dostopa do dokumentov; pozdravlja javno konferenco o prihodnosti pravil o dostopu do dokumentov, ki jo je Urad evropskega varuha človekovih pravic organiziral 15. novembra 2021 v Bruslju z naslovom „Dostop do dokumentov EU: kako naprej?“;

5. čestita varuhinji človekovih pravic za opravljeno delo pri izdaji kratkega vodnika za upravo EU o politikah in praksah, ki bi jih morala izvajati, da bi javnosti v praksi omogočili uveljavljanje pravice dostopa do dokumentov EU; čestita varuhinji za nasvete prek interaktivnega vodnika, ki je na voljo na spletišču varuha človekovih pravic;

6. je trdno prepričan, da je dostop državljanov do vseh dokumentov evropskih institucij, organov, uradov in agencij temelj participativne demokracije in pomaga izboljšati ozaveščenost javnosti o institucijah EU in njihovo podporo; pozdravlja prizadevanja varuhinje človekovih pravic za izboljšanje sodelovanja javnosti v postopkih odločanja EU; opozarja, da pravica do predložitve zadeve evropskemu varuhu človekovih pravic krepi sodelovanje državljanov z institucijami EU in njihovo zaupanje vanje, saj spodbuja preglednost in dobro upravljanje institucij in organov EU;

7. opozarja, da je Sodišče poudarilo, da je namen zahteve po nepristranskosti, ki je zavezujoča za institucije, organe, urade in agencije pri opravljanju njihovih nalog, zagotoviti enakopravno obravnavo, ki je eden od temeljev Evropske unije; poudarja, da je namen te zahteve preprečiti primere morebitnih navzkrižij interesov in da zajema vse okoliščine, o katerih odloča uradnik ali uslužbenec, glede na temeljni pomen zagotavljanja neodvisnosti in integritete, kar zadeva tako notranje delovanje kot zunanjo podobo institucij, organov, uradov in agencij Unije ([8]);

8. meni, da je zelo pomembno, da se državljanom Unije še naprej zagotavljajo ustrezne informacije o vlogi in obsegu dejavnosti varuha človekovih pravic ter njegovem vplivu na razvoj institucij Unije;

9. opozarja, da je eden od načinov za izboljšanje mnenja državljanov o EU ta, da Unija postane zanje bolj dostopna, razumljiva in pregledna; meni, da bi omogočanje državljanom, da zahtevajo odgovornost svojih vlad, okrepilo demokratične pravice državljanov in povečalo njihovo zaupanje v postopek odločanja EU; poziva Komisijo, naj sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev najvišje možne ravni preglednosti; globoko obžaluje, da kljub številnim pozivom Parlamenta in varuha človekovih pravic sedanje delo Sveta še vedno zaznamuje pomanjkanje preglednosti, državljani pa nimajo ustreznega dostopa do zakonodajnih dokumentov Sveta; poziva Svet, naj spoštuje standarde preglednosti v demokraciji, kot jih zahtevata Pogodbi in ki jih je varuhinja človekovih pravic priporočila v svojem posebnem poročilu iz maja 2018 ([9]);

10. poudarja, da je leta 2021 minilo 20 let, odkar je začela veljati uredba o preglednosti; pozdravlja, da so temu v Uradu evropskega varuha človekovih pravic skozi vse leto 2021 namenjali posebno pozornost; ugotavlja, da je ta sistem pokazal pozitivne učinke, vendar bi ga bilo mogoče še bolje prilagoditi na tehnološki razvoj; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je sedanja zakonodaja o dostopu javnosti do dokumentov EU zaradi tehnološkega napredka, ki je bil v zadnjih desetletjih dosežen pri dostopu do dokumentacije, novih komunikacijskih sredstvih in različnih načinih snemanja, upravljanja in shranjevanja podatkov, zelo zastarela; priznava, da je treba revidirati uredbo o preglednosti, da se EU postavi v ospredje pri dostopu javnosti do dokumentov in demokratični preglednosti za državljane; pozdravlja prispevek varuhinje človekovih pravic v zvezi z uredbo o preglednosti ter poziva Komisijo, Svet in ustrezni odbor Parlamenta, naj to tudi upoštevajo;

11. je seznanjen z dejstvom, da je Komisija, kot je izjavila njena podpredsednica Věra Jourová na javni konferenci „Dostop do dokumentov EU: kako naprej?“, ki je potekala 15. novembra 2021, pripravljena nadaljevati zakonodajno delo v zvezi z dostopom do dokumentov v partnerstvu s sozakonodajalcema;

12. poudarja, da je varuhinja človekovih pravic sprožila strateško pobudo o tem, kako uprava evidentira besedilna in takojšnja sporočila, ki jih uslužbenci pošljejo/prejmejo v okviru svojih službenih dejavnosti; podpira zavezo varuhinje človekovih pravic, da bo izboljšala način, kako uprava EU kot del svojih obveznosti glede preglednosti obravnava besedilna in takojšnja sporočila ter druge nove tehnologije;

([8]) Gl. sodbo z dne 12. oktobra 2022, Vasallo Andrés/Parlament, T-496/21, ECLI:EU:T:2022:628, točka 21, in z dne 27. marca 2019, Dr. August Wolff GmbH & Co. KG Arzneimittel in Remedia d.o.o./Komisija, C-680/16 P, ECLI:EU:C:2019:257, točka 26.

([9]) Posebno poročilo evropske varuhinje človekovih pravic v strateški preiskavi OI/2/2017/TE o preglednosti zakonodajnega postopka Sveta.

13. jemlje na znanje, da varuhinja preiskuje dejstvo, da je Komisija zavrnila dostop javnosti do besedilnih sporočil, ki sta si jih izmenjala predsednica Komisije in izvršni direktor farmacevtske družbe o nakupu cepiva proti covidu-19; opozarja, da se besedilna sporočila, katerih vsebina se nanaša na politike, dejavnosti in odločitve, ki spadajo na področje pristojnosti institucije, štejejo za dokumente EU v skladu z uredbo o preglednosti; poziva Komisijo, naj v celoti spoštuje načela etike, preglednosti in odgovornosti do evropskih državljanov;

14. opozarja na preiskavo varuhinje človekovih pravic o tem, kako je Komisija obravnavala prošnjo za dostop javnosti do dokumentov v zvezi s kakovostjo medicinskih mask, razdeljenih spomladi 2020 med pandemijo covida-19; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da Komisija v času vložitve zahteve in med javnozdravstveno krizo ni zagotovila predpisane najvišje ravni preglednosti;

15. poudarja, da je treba spremljati izvajanje priporočil varuhinje človekovih pravic iz leta 2016 o večji preglednosti zakonodajnega postopka; pozdravlja poziv varuhinje človekovih pravic k večji preglednosti v trialogih, hkrati pa priznava potrebo po pravem ravnovesju med preglednostjo ter posebnimi izzivi in občutljivostmi, povezanimi z doseganjem kompromisov o zakonodajnih predlogih; ponovno poziva tudi, naj se privzeto, v skladu z uredbo o preglednosti in s sodno prakso Sodišča Evropske unije pred trialogi ali kmalu po njih objavi dokumentacija, vključno s koledarji, dnevnimi redi, zapisniki, pregledanimi dokumenti, spremembami in informacijami o delegacijah držav članic ter njihovimi stališči in zapisniki, in sicer v standardiziranem in lahko dostopnem spletnem okolju;

16. pozdravlja obsežno strateško preiskavo varuhinje človekovih pravic o tem, kako Komisija obravnava primere vrtljivih vrat, in preiskave varuhinje v zvezi s pojavom vrtljivih vrat v drugih organih Evropske unije, kot sta Evropska investicijska banka ali Evropska obrambna agencija; opozarja, da je ustrezno upravljanje pojava vrtljivih vrat bistveno za ohranjanje zaupanja v institucije EU; ponovno poziva varuhinjo človekovih pravic, naj si še naprej prizadeva za zagotavljanje pravočasne objave imen višjih uradnikov EU, vpletenih v primere vrtljivih vrat, in zagotovi popolno preglednost vseh upoštevnih informacij; poziva Komisijo, naj poostri pravila glede pojava vrtljivih vrat in navzkrižja interesov ter zagotovi, da se bodo stroga pravila izvajala v vseh institucijah EU;

17. čestita varuhinji človekovih pravic za preiskavo o tem, kako je Komisija obravnavala pomisleke glede sestave foruma na visoki ravni o uniji kapitalskih trgov EU, in ugotovitev, da je zaradi ukrepov Komisije za ublažitev morebitnih navzkrižij interesov le sedem od 28 članov skupine resnično neodvisnih; poudarja, da je bilo v tem primeru ugotovljeno, da je prišlo do nepravilnosti; zato poziva Komisijo, naj uvede najstrožja etična pravila za preprečevanje navzkrižja interesov in sprejme nadaljnje ukrepe za odpravo pojava vrtljivih vrat, pri čemer naj v celoti upošteva priporočila varuhinje človekovih pravic;

18. pozdravlja strateško preiskavo varuhinje o tem, kako Komisija zagotavlja, da je komunikacija s predstavniki interesov tobačne industrije pregledna; obžaluje, da Komisija z izjemo generalnega direktorata za zdravje in varnost hrane (GD SANTE) in generalnega direktorata za obdavčenje in carinsko unijo (GD TAXUD) še vedno ne zagotavlja popolne in proaktivne preglednosti glede srečanj s predstavniki tobačne industrije; obžaluje, da ta neuspeh spodkopava popoln javni nadzor, ki ga zahtevajo določbe Okvirne konvencije Svetovne zdravstvene organizacije za nadzor nad tobakom (FCTC);

19. poudarja, da je varuhinja človekovih pravic po preiskavi pritožbenega mehanizma agencije Frontex, v kateri je opozorila, da agencija zamuja pri izpolnjevanju svojih novih obveznosti v okviru mehanizma in obveznosti uradnika za temeljne pravice, začela preiskavo na lastno pobudo o tem, kako Frontex izpolnjuje svoje obveznosti na področju temeljnih pravic in zagotavlja odgovornost v zvezi z svojimi okrepljenimi pristojnostmi; izpostavlja, da je bil namen te preiskave pojasniti vprašanja, povezana z odgovornostjo za skupne operacije agencije Frontex, z dejavnostmi, povezanimi z vračanjem migrantov, in s podporo na področju migracij pri kontrolah na zunanjih mejah EU;

20. pozdravlja začetek preiskave o vlogi Komisije pri ocenjevanju trajnosti plinskih projektov, ki jih Energetska skupnost (v kateri so združene EU, države Zahodnega Balkana, države črnomorske regije in Norveška) navaja kot projekte regionalnega pomena, po pritožbi organizacije civilne družbe, ki je naznanila, da Komisija ni zagotovila ustrezne ocene trajnostnosti plinskih projektov, preden so bili vključeni na seznam; opozarja, da so bili ti projekti ocenjeni v skladu z metodologijo, ki jo je Komisija prej uporabljala za svoj seznam projektov skupnega interesa, ki je trenutno neustrezna in se ne uporablja več; meni, da bi bilo treba zlasti v sedanjem geopolitičnem energetskem okviru energetske projekte, ki jih spodbuja ali financira EU, oceniti na čim bolj pregleden, dosleden in participativen način;

21. pozdravlja izjave varuhinje človekovih pravic o trgovinskih postopkih in kot nepravilnost poudarja dejstvo, da Komisija pred zaključkom trgovinskih pogajanj med EU in Mercosurjem ni dokončala posodobljene ocene učinka na trajnostni razvoj;

22. poudarja, kako pomembno je bilo, da je bil junija 2021 sprejet posodobljen statut Urada varuha človekovih pravic; opozarja, da novi statut kodificira številne delovne prakse urada v zadnjih letih; pozdravlja dejstvo, da revidirani statut zagotavlja okrepljen pravni okvir za urad in uvaja nove zaščitne ukrepe, ki dodatno zagotavljajo njegovo neodvisnost; je trdno prepričan, da je treba Uradu evropskega varuha človekovih pravic povečati proračun, da se mu zagotovijo potrebna sredstva, da bo lahko kos splošni delovni obremenitvi in še naprej kompetentno opravljal svoje delo v službi evropskih državljanov;

23. čestita Uradu evropskega varuha človekovih pravic za izvajanje in revizijo „hitrega“ postopka, s katerim naj bi bile pritožbe javnosti glede dostopa do dokumentov hitro obravnavane; ugotavlja, da je postopek prinesel odlične rezultate, tudi znatno skrajšanje časa obravnave, povečanje števila pritožb glede dostopa do dokumentov in splošno zadovoljstvo deležnikov z njim;

24. pozdravlja novo strategijo za pravice invalidov, ki jo je Komisija predstavila 3. marca 2021 in zajema obdobje 2021–2030 ter določa okvir za izvajanje Konvencije OZN o pravicah invalidov v državah članicah in institucijah EU;

25. pozdravlja predanost varuhinje človekovih pravic; priznava njeno delo kot članice okvira EU za zaščito, spodbujanje in spremljanje pravilnega izvajanja Konvencije OZN o pravicah invalidov v institucijah EU; priznava vlogo Evrope kot globalne partnerice pri podpiranju vključevanja invalidov;

26. poudarja rezultate dveh preiskav glede porabe sredstev EU v ustanovah za socialno varstvo; pozdravlja preiskavo varuhinje človekovih pravic na lastno pobudo o tem, kako Komisija spremlja porabo sredstev EU za spodbujanje pravice invalidov in starejših do samostojnega življenja,

27. pozdravlja seznam dobre prakse za upoštevanje potreb invalidov v izrednih razmerah, pripravljen na podlagi strateške pobude o tem, kako Komisija upošteva posebne potrebe invalidnih uslužbencev v okviru pandemije covida-19; spodbuja varuhinjo in njen urad, naj si še naprej prizadevata izboljšati položaj invalidov in zagotoviti, da bodo lahko v celoti uživali svojo pravico do vložitve pritožbe pri evropskem varuhu človekovih pravic;

28. čestita varuhinji človekovih pravic, da je razširila vlogo evropske mreže varuhov človekovih pravic pri krepitvi zmogljivosti in izmenjavi dobre prakse med varuhi držav članic, držav EGP in držav kandidatk za vstop v EU; čestita evropski mreži varuhov človekovih pravic za organizacijo ciljno usmerjenih spletnih seminarjev, osredotočenih na različne teme, vštevši umetno inteligenco in e-upravo v javnih upravah, pritožbeni mehanizem agencije Frontex in spremljanje prisilnega vračanja, in institucionalno oskrbo, uporabo sredstev EU in spoznanja iz pandemije covida-19;

29. spodbuja varuhinjo človekovih pravic, naj prek mreže varuhov človekovih pravic še naprej sodeluje z nacionalnimi varuhi človekovih pravic; meni, da je treba okrepiti sodelovanje in izmenjave dobre prakse med nacionalnimi in regionalnimi varuhi človekovih pravic ter evropsko varuhinjo človekovih pravic, da bi bili državljani bolje obveščeni o svojih pravicah in da bodo imeli na voljo boljše smernice pri vlaganju pritožb; poziva to mrežo, naj upošteva vlogo, ki bi jo lahko imeli nacionalni in regionalni varuhi človekovih pravic pri povečanju udeleženosti državljanov EU v postopku odločanja EU;

30. čestita generalnemu direktoratu Komisije za evropsko civilno zaščito in operacije humanitarne pomoči ter Evropski službi za zunanje delovanje, da sta za lanskoletna velika prizadevanja, s katerimi sta pomagala pri repatriaciji več kot pol milijona državljanov EU, ki so zaradi pandemije covida-19 obtičali na različnih krajih po svetu, prejela nagrado Evropskega varuha človekovih pravic za dobro upravo za leto 2021;

31. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo in poročilo Odbora za peticije posreduje Svetu, Komisiji, evropski varuhinji človekovih pravic, vladam in parlamentom držav članic ter njihovim varuhom človekovih pravic oziroma podobnim pristojnim organom.